
Granskningsrapport

Granskning av delårsrapport 2016

Bollnäs kommun

*Dennis Hedberg
Simon Lindskog
Micaela Hedin*

Oktober 2016

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning	1
1.1	Bakgrund	3
1.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	3
1.3	Revisionskriterier	3
1.4	Metod	4
2	Granskningsresultat	5
2.1	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	5
2.2	Resultatanalys	5
2.3	Nämndernas budgetuppföljning och prognos	6
2.4	God ekonomisk hushållning	8
2.4.1	Finansiella mål	8
2.4.2	Mål för verksamheten	8

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer översiktligt granskat kommunens delårsrapport för perioden 2016-01-01 – 2016-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Resultatet för perioden är 29,6 mnkr och det är 35 mnkr sämre jämfört med motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett resultat om 12,4 mnkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömningar:

- delårsrapporten är i huvudsak upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. En avvikelse sker dock avseende god redovisningssed gällande efterlevnad av komponentavskrivningar av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Kommunen har påbörjat införandet av komponentredovisning genom att göra det för investeringar from 2014. Ingen komponentredovisning har dock gjorts för anläggningstillgångar före år 2014. Det innebär att det finns betydande osäkerhet i redovisningen av materiella anläggningstillgångar.
- i delårsrapporten ligger det 39 mnkr i balanserat överskott för erhållna bidrag för flyktingverksamheten. Posten har ökat med 13 mnkr under år 2016 tom augusti. Vi saknar underlag för att bedöma om posten är felperiodiserad och hur stort i så fall felet kan vara. Intern utredning pågår om hur posten ska behandlas och ska vara klar innan årsskiftet.
- delårsrapporten omfattar en avstämning av, fullmäktige fastställda, finansiella mål. Vi bedömer att delårsresultatet är förenligt med två av de tre finansiella målen. När det gäller årsprognosen gör kommunstyrelsen bedömningen att samma mål som i delåret kommer att uppfyllas.
- det finns en redovisning av måluppfyllelse för kommunfullmäktiges beslutade övergripande verksamhetsmässiga mål i delårsrapporten. Vi bedömer att måluppfyllelsen är svag då endast 2 av 9 mål (varav tre mål är inte bedömda utan mäts på helårsbasis) bedöms vara uppfyllda. Det är väsentligt att kommunstyrelsens arbete med utveckling av styrmodellen skapar förutsättningar för en långsiktig strategisk målstyrning.

Nämndernas prognosavvikelse mot budget gällande nettokostnaderna är -19,1 mnkr för helåret. Det är mycket viktigt att fortsätta det långsiktiga arbetet med att anpassa verksamheterna till de ekonomiska ramarna inom nämndernas verksamheter. Det är väsentligt att beslutade/föreslagna åtgärder genomförs och kompletteras med ytterligare åtgärder om så krävs.

Även om kommunen bedömer att balanskravet för helåret klaras, bedömer vi att Bollnäs kommun står inför budgetanpassningar de närmaste åren, särskilt inför 2018 och 2019. Vi har tidigare konstaterat att politiska beslut behövs för att finansiera den framtida välfärden. Det är väsentligt att kommunen framåt efterlever Kommunal- lagens krav på god ekonomisk hushållning.

För budgetprocessen för 2018-2020 behövs en mer långsiktig planering, t ex till 2030 och långsiktighet behöver politiskt prioriteras. Befintliga framtida resurser behöver skapa förutsättningar för att möjliggöra politiska prioriteringar i linje med visionen och målstyrningen för hela koncernen.

Vi vill fortsatt understryka att det är väsentligt att den fortsatta politiska processen i kommunstyrelsen gällande budgetanpassning av kommunens verksamheter, skapar förutsättningar för långsiktig hållbar välfärdsstrategi.

1.1 Bakgrund

Kommuner är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

1.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild.

Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

1.3 Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 22 samt god redovisningssed i övrigt
- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning

1.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av relevanta dokument
- Översiktlig granskning och analys av det siffermässiga bokslutet per 2016-08-31 samt av resultatprognosen för året
- Översiktlig analys av verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

Rapporten har faktagranskas av personal på ekonomikontoret.

2 Granskningsresultat

2.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti, vilket är i överensstämmelse med lag om kommunal redovisning, där det sägs att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader. Resultatet för perioden uppgår till 29,6 mnkr.

Delårsrapporten består av en förvaltningsberättelse samt resultaträkning, balansräkning, noter, redovisningsprinciper och sammanställd redovisning. Innehållet uppfyller därmed krav enligt lag och god kommunal redovisningssed

Vi har granskat ett urval poster bl.a. avseende periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten. Vi bedömer att väsentliga poster i stort har periodiserats rätt.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Nya investeringar komponentindelas, men inga åtgärder har vidtagits avseende tidigare års investeringar. Inga åtgärder avseende äldre investeringar har påverkat resultat- eller balansräkning under 2016 vilket vi tycker är otillräckligt i förhållande till god redovisningssed. Bedömning av resultateffekten av övergång till komponentavskrivningar saknas.

Bedömning

I vår översiktliga granskning har det, *med reservation för det som beskrivs i ovan*, inte framkommit några omständigheter som tyder på att kommunens delårsrapport är upprättad i strid med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.

2.2 Resultatanalys

Resultatet för delåret pekar på ett positivt resultat, +29,6 mnkr, vilket är i nivå med budget (+1,8 mnkr). Avvikelsen kan i första hand förklaras av:

- Största avvikelserna mot periodbudget har Barn- & utbildningsnämnden +11 mnkr och socialnämnden med – 11 mnkr.

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första åtta månaderna 2016, prognos för utfallet för året samt prognosens avvikelse mot budget.

Resultaträkning mnkr	Utfall delår 2016	Utfall delår 2015	Prognos 2016	Avvikelse mot budget
Verksamhetens intäkter	290	286	350	0
Verksamhetens kostnader	-1 228	-1 143	-1 804	-42
Avskrivningar	-49	-43	-59	0
Verksamhetens nettokostnader	-987	-900	-1 513	-42
Skatteintäkter	702	684	1 058	-4
Generella statsbidrag och utjämning	307	258	456	45
Finansiella intäkter	8	23	14	-2
Finansiella kostnader	-1	-1	-3	3
Årets resultat	29	64	12	0

Årets prognostiserade balanskravsresultat är positivt. Därmed är bedömningen att årets utfall inte kommer leda till krav på återställning. Även om kommunen bedömer att balanskravet för helåret klaras, bedömer vi att Bollnäs kommun står inför budgetanpassningar de närmaste åren, särskilt inför 2018 och 2019.

I årsbokslutet 2015-12-31 fanns i balansräkningen en fordran om 8 mnkr avseende en regressfordran mot Samkraft AB. Under 2016 har kommunen fått tillbaka 5 mnkr av den fordran. 3 mnkr ligger kvar som fordran i delårsbokslutet. Ny värdering av fordringen kommer att göras i årsbokslutet.

Vi noterar att kommunen fortsatt att balansera mellanskillnaden mellan erhållna bidrag till flyktingverksamheten och de kostnader man haft under året. I årsbokslutet 2015-12-31 låg det 26 mnkr balanserade och under 2016 har ytterligare 13 mnkr balanserats, så i delårsbokslutet fanns totalt 39 mnkr i balanserat belopp.

Vi kan konstatera att beloppet byggts upp under flera år och består av bidrag av olika karaktär avseende redovisning och periodisering ur bokföringsmässigt perspektiv och vår slutsats efter granskning av årsbokslutet var att periodisering sannolikt inte skett på rätt sätt, men vi kan inte bedöma hur stort felet kan vara. Hur medlen ska användas och fördelas håller man på att utreda och utredningen ska vara klar till årsbokslutet.

2.3 Nämndernas budgetuppföljning och prognos

Utfall, budget och prognosen för nämndernas driftredovisning 2016 visas i nedanstående tabell:

	Netto-budget för perioden 2016	Netto-utfall för perioden 2016	Avvikelse Budget/Utfall	Budget helår 2016	Prognos budgetavvikelse helår 2016	Netto-utfall för perioden 2015
Kommunfullmäktige inkl. partistöd	-2 022	-2 441	-419	-3 039	0	-2 055
Kommunrevision	-983	-839	144	-1 469	0	-816
Valnämnd	-20	-13	7	-25	0	-15

	Netto- budget för perioden 2016	Netto- utfall för perioden 2016	Avvikelse Budget/ Utfall	Budget helår 2016	Prognos budgetavvi- kelse helår 2016	Netto- utfall för perioden 2015
Överför- myndare	-3 447	-3 480	-33	-3 864	0	-3 367
Kommun- styrelse	-160 935	-158 394	2 541	-239 463	-3 000	-143 408
Teknik- & fritidsnämnd	-56 001	-60 830	-4 829	-94 718	-7 941	-53 338
Kulturnämnd	-27 274	-28 216	-942	-42 462	-1 200	-26 487
Barn- & utbildnings- nämnd	-280 992	-269 835	11 157	-440 562	0	-255 209
Socialnämnd	-399 053	-410 432	-11 379	-597 426	-7 000	-390 553
Miljö- & byggnämnd	-12 972	-11 806	1 166	-20 742	0	-12 337
Ospe- c prelbokade fakturor	0	-149	-149	0	0	-949
Summa exkl. finans	-943 699	-946 434	-2 735	-1 443 770	-19 141	-888 534
Finans	971 488	976 039	4 551	1 456 232	19 141	953 128
Summa inkl. finans	27 789	29 604	1 816	12 462	0	64 595

Avvikelsen i prognosen mot budget är, totalt -0 mnkr. Nedskrivning av skolor med totalt 8,2 mnkr har belastat delårsresultatet.

Bedömning

Även om driftredovisningen visar en avsevärt mindre avvikelse från budget jämfört de senaste två åren är det mycket viktigt att fortsätta det långsiktiga arbetet med att anpassa verksamheterna till de ekonomiska ramarna inom nämndernas verksamheter. Det är väsentligt att beslutade/föreslagna åtgärder genomförs och kompletteras med ytterligare åtgärder om så krävs.

2.4 God ekonomisk hushållning

2.4.1 Finansiella mål

I delårsrapporten görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2016:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2015	Mål	Utfall per augusti	Prognos 2016	Måluppfyllelse, styrelsens bedömning
Uppvisa ett ekonomiskt överskott	Kommunen ska under rullande 3-årsperiod ha ett överskott som motsvarar minst 1 % av skatteintäkter och generella statsbidrag	3%	0,7 % för året. För rullande 3-årsperiod 1,9 %	Uppfylls för perioden & prognosen för helåret
Självfinansiera investeringar	Kommunens ska i huvudsak självfinansiera sina egna investeringar.	Ingen nyupplåning	Ingen nyupplåning	Uppfylls för perioden & och helåret
Investeringar ska motsvara avskrivningar med plus eller minus för årets resultat	Kommunen ska under rullande 10-årsperiod, där budgetåret är det 6:e året i cykeln, ha en investeringsvolym på i genomsnitt motsvarande kommunens avskrivningar. Årets resultat påverkar investeringutrymme i positiv eller negativ riktning.	Avskr 42 mnkr och investeringar 85 mnkr	Ingen balansbudget	Ej uppfyllt i delåret och bedöms ej uppfyllas för helåret i cykeln

Utifrån utförd granskning delar vi kommunstyrelsens bedömning.

Bedömning

Vår översiktliga granskning visar på att prognostiserade resultat är delvis förenligt med de finansiella målen som fullmäktige fastställt i budget 2016. Vi har tidigare konstaterat att politiska beslut behövs för att finansiera den framtida välfärden. Det är väsentligt att kommunen framåt efterlever Kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning.

2.4.2 Mål för verksamheten

Kommunen använder en modell med balanserade styrkort där styrelse/ nämnder och bolag ska upprätta styrkort som harmoniserar med kommunens övergripande mål. Målen skall kopplas till resurser och styrningen ska präglas av ett helhetstänkande dvs. kommunens bästa är överordnat de olika verksamheternas behov.

Dessa styrkort presenteras i delårsrapporten i respektive styrelse och nämnds verksamhetsberättelse. Redovisningen av styrkortet följer uppdelningen Målet uppfyllt, Målet delvis uppfyllt, Målet ej uppfyllt samt Ingen mätning gjord. För bolagen finns redovisningar av måluppfyllelse, investeringar och framtidsbedömning.

I kommunstyrelsens styrkort för 2016 finns 9 verksamhetsmål. 2 mål bedöms vara uppfyllt, 2 delvis uppfyllt, 2 ej uppfyllt och för 3 mål har ingen mätning skett vid delåret.

Bedömning

Vi bedömer att det finns en redovisning av måluppfyllelse för kommunfullmäktiges beslutade övergripande verksamhetsmässiga mål i delårsrapporten. Vi bedömer att vidare att måluppfyllelsen är svag då endast 2 mål bedöms vara uppfyllt för delåret.

För budgetprocessen för 2018-2020 behövs en mer långsiktig planering, t ex till 2030 och långsiktighet behöver politiskt prioriteras. Befintliga framtida resurser behöver skapa förutsättningar för att möjliggöra politiska prioriteringar i linje med visionen och målstyrningen för hela koncernen.

2016-10-18

Dennis Hedberg
Projektledare

Micaela Hedin
Uppdragsledare